

Sygn. akt III AUa 840/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 marca 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Małgorzata Pasek
Sędziowie:	SA Małgorzata Rokicka - Radoniewicz (spr.) SO del. do SA Elżbieta Wojtczuk
Protokolant: p.o. protokolanta sądowego Sylwia Zawadzka	

po rozpoznaniu w dniu 28 marca 2018 r. w Lublinie

sprawy H. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o wysokość emerytury

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 21 lipca 2017 r. sygn. akt VIII U 2841/16

oddala apelację.

Elżbieta Wojtczuk Małgorzata Pasek Małgorzata Rokicka – Radoniewicz

III AUa 840/17

UZASADNIENIE

Organ rentowy - Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. decyzją z dnia 30 maja 2016 r. ustalił wysokość emerytury wnioskodawczyni H. K. na kwotę 1672,22 zł w oparciu o art. 26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 748 ze zm.). Zakład wskazał w decyzji, że podstawa wymiaru świadczenia ulega pomniejszeniu o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy i składki na ubezpieczenie społeczne.

Kolejną decyzją z dnia 10 czerwca 2016 r. organ rentowy odmówił wnioskodawczyni H. K. prawa do przeliczenia emerytury z uwzględnieniem przedłożonego zaświadczenia (...) z dnia 27 maja 2016 r., wskazując, że emerytura

naliczona przez organ rentowy jest korzystniejsza dla wnioskodawczynie od świadczenia obliczonego z uwzględnieniem wynagrodzenia wykazanego w wymienionym zaświadczeniu.

Od tych decyzji odwołanie do Sądu Okręgowego w Lublinie wniosła wnioskodawczynie H. K., wskazując, że nie zgadza się na odliczanie od ustalonej podstawy wymiaru emerytury kwoty pobranych wcześniej emerytur. W jej ocenie określenie wysokości jej emerytury powinno się odbywać wg przepisów obowiązujących do końca 2012 r. ponieważ prawo do emerytury nabyła zanim weszła w życie zmiana przepisów, przewidująca takie obniżenie. Nadto wnioskodawczynie podniosła, że organ rentowy bezpodstawnie odmówił przeliczenia jej emerytury z uwzględnieniem zarobków, jakie otrzymała pracując w okresie pobierania wcześniejszej emerytury.

Na rozprawie w dniu 14 lipca 2017 r. wnioskodawczynie cofnęła odwołanie od decyzji z dnia 10 czerwca 2016 r. znak (...) zaś pełnomocnik ZUS wyraził zgodę na takie cofnięcie.

Sąd Okręgowy w Lublinie wyrokiem z dnia 21 lipca 2017 roku zmienił decyzję z dnia 30 maja 2016 roku i ustalił prawo do obliczenia emerytury bez pomniejszania o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur oraz umorzył postępowanie w zakresie decyzji z dnia 10 czerwca 2016 roku. Sąd Okręgowy ustalił, że H. K., urodzona (...) od 1 kwietnia 2006 roku była uprawniona do wcześniejszej emerytury na podstawie art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2004 r. nr 39 poz. 353 ze zm.)

Łączna kwota wcześniejszej emerytury, pobranej przez ubezpieczoną w oparciu o decyzję z dnia 8 czerwca 2006 r., wyniosła na koniec miesiąca kwietnia 2016 r. 172 846,06 zł.

H. K. osiągnęła powszechny wiek emerytalny w dniu (...) kiedy ukończyła 60 lat. W tej dacie spełniła wszystkie warunki do nabycia emerytury w związku z osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego.

Wnioskodawczynie nie złożyła wówczas wniosku o emeryturę z powszechnego wieku emerytalnego, gdyż cały czas pobierała wcześniejszą emeryturę. Gdyby wiedziała, że zmienią się przepisy które wprowadzą obowiązek pomniejszania podstawy wymiaru emerytury o sumę pobranej wcześniejszej emerytury, to złożyłaby taki wniosek w 2011 r. H. K. złożyła wniosek o emeryturę z powszechnego wieku emerytalnego w dniu 19 maja 2016 r. Zaskarżoną decyzją z dnia 30 maja 2016 r. organ rentowy przyznał wnioskodawczynie prawo do emerytury od dnia 1 maja 2016. tj. od miesiąca złożenia wniosku. Ustalając wysokość emerytury organ rentowy pomniejszył podstawę jej wymiaru o kwotę 172 846,06 zł, pobraną w oparciu o decyzję z dnia 8 czerwca 2006 r., stosując art. 25 ust. 1b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W niniejszej sprawie stan faktyczny pozostaje między stronami bezsporny, wnioskodawczynie nie kwestionowała bowiem wysokości kwot składowych stanowiących podstawę obliczenia wysokości jej emerytury, określonych w zaskarżonej decyzji. Sporna pozostaje natomiast zasada odnosząca się do możliwości pomniejszenia przez organ rentowy podstawy wymiaru emerytury H. K. o kwotę 172 846,06 zł, wypłaconą w oparciu o decyzję z dnia 8 czerwca 2006 r.

Sąd Okręgowy orzekł, że stosownie do treści art. 25 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 887 t.j.) podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175 oraz kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem ust. 1a i 1b oraz art. 185.

Z kolei ustęp 1 b tego przepisu przewiduje, że jeżeli ubezpieczony pobrał emeryturę na podstawie przepisów art. 26b, 46, 50, 50a, 50e, 184 lub art. 88 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (Dz.U. z 2014 r. poz. 191 i 1198, z 2015 r. poz. 357, 1268 i 1418 oraz z 2016 r. poz. 668), podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w

art. 24, ustaloną zgodnie z ust. 1, pomniejsza się o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i składki na ubezpieczenie zdrowotne.

Wskazany ustęp 1 b został dodany do art. 25 ustawy o emeryturach i rentach z FUS ustawą z dnia 11.05.2012 r. (Dz.U. z 2012 r. poz. 637). Zgodnie z brzmieniem art. 22 w.w. aktu prawnego ustawa ta weszła w życie z dniem 1 stycznia 2013 r. Przepisy ustawy nie przewidywały innych reguł intertemporalnych.

W ocenie Sądu Okręgowego, momentem decydującym o zastosowaniu nowego stanu prawnego, wynikającego z wprowadzenia do ustawy emerytalnej art. 25 ust. 1b jest chwila uzyskania prawa do emerytury w związku z osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego (spełnienia przesłanek do jego nabycia). O zastosowaniu nowego przepisu nie decyduje natomiast moment, od którego nastąpiła wypłata świadczenia. Czym innym jest bowiem nabycie samego prawa do emerytury a czym innym jego wypłata, która jest z reguły uzależniona od złożenia wniosku przez ubezpieczonego.

Według Sądu oznacza to, że analizowany przepis nie znajdzie zastosowania do stanu faktycznego, w którym ubezpieczony nabył prawo do emerytury powszechnej przed 1 stycznia 2013 r. a jedynie wniosek o jej przyznanie i ustalenie złożył już w okresie obowiązywania art. 25 ust. 1 b ustawy (tak Sąd Apelacyjny w Szczecinie w wyroku z dnia 8 października 2015 r. III AUa 970/14).

Rozstrzygając powołane kwestie intertemporalne Sąd Okręgowy odwołał się do poglądu wyrażonego przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 4 listopada 2014 r. I UK 100/14, gdzie Sąd ten wyjaśnił, że "moment nabycia prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy określa art. 100 ust. 1 EmRentyFUSU, ustanawiający generalną zasadę, zgodnie z którą prawo do świadczeń określonych w ustawie powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa. Nabycie prawa do świadczenia następuje więc ex lege i co do zasady nie jest uzależnione ani od złożenia przez ubezpieczonego stosownego wniosku, ani też od ustalenia (potwierdzenia) tego prawa decyzją organu rentowego, która ma jedynie charakter deklaratoryjny. Przewidziany w art. 116 ust. 1 EmRentyFUSU wniosek o świadczenie nie jest elementem prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, gdyż przesłanki tego prawa określa art. 57 EmRentyFUSU, lecz stanowi jedynie żądanie realizacji świadczenia nabytego z mocy prawa. Wniosek o rentę ma natomiast znaczenie dla powstania prawa do wypłaty świadczenia rentowego, co wynika wprost z art. 129 ust. 1 EmRentyFUSU, zgodnie z którym świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu. Oznacza to, że zmiany w przepisach ograniczające dotychczasowe uprawnienia, czy też wprowadzające dodatkowe warunki nabycia prawa do renty, nie mają wpływu na istnienie prawa nabytego (powstałego) przed tymi zmianami, niezależnie od tego, kiedy został złożony wniosek o świadczenie (jego realizację). (...) Zmiany stanu prawnego po dacie spełnienia ustawowych warunków wymaganych do nabycia prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy nie mają natomiast wpływu na uprawnienia rentowe powstałe z mocy prawa przed dokonaniem tych zmian, niezależnie od tego, kiedy uprawniony złożył wniosek rentowy. Oznacza to, że ustalenie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy następuje na podstawie stanu prawnego obowiązującego w dniu spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia uprawnień rentowych (art. 100 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach), a nie według stanu prawnego z późniejszej daty złożenia wniosku rentowego, która wyznacza początek (miesiąc) wypłaty ustalonego świadczenia (art. 129 ust. 1 tej ustawy)".

Powyższa konstatacja, aktualna także na tle zmiany wynikającej z art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej, prowadzi do wyżej już przedstawionego wniosku, że o zastosowaniu nowej ustawy decyduje moment spełnienia warunków do nabycia emerytury w związku z osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego a nie moment złożenia wniosku o świadczenie.

H. K. nabyła prawo do takiej emerytury z dniem (...) tj. z chwilą ukończenia 60 lat. W tej dacie nie obowiązywał jeszcze art. 25 ust. 1 b ustawy emerytalnej, zobowiązujący organ rentowy do pomniejszenia jej podstawy wymiaru o kwotę emerytury wypłaconej na podstawie art. 184 ustawy emerytalnej.

Zasadne jest zatem stanowisko wnioskodawczynie, że kwota emerytury ustalonej jej w związku z osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego nie podlega pomniejszeniu o sumę pobranej emerytury wcześniejszej. Dotyczy to także możliwości częściowego pomniejszenia tj. o kwoty wcześniejszej emerytury pobranej za okres od dnia 1 stycznia 2013 r. (tj. od dnia wejścia w życie przepisu art. 25 ust. 1b)

W sprawie niniejszej, H. K. nabyła takie prawo w dniu(...) a więc w dacie gdy przepis ten jeszcze nie obowiązywał. Nie ma zatem podstaw do pomniejszania jej emerytury na podstawie art. 25 ust. 1 b ustawy emerytalnej w żadnym zakresie, w tym co do emerytur wypłaconych po dniu 1 stycznia 2013 r.

Od tego wyroku apelację wniósł organ rentowy – Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. zaskarżając wyrok w punkcie I. Wyrokowi zarzucał naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię przepisów, a w szczególności art.25 ust.1b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przewidującego w stanie faktycznym przedmiotowej sprawy pomniejszenie świadczenia o wypłacone emerytury wcześniejsze w sytuacji, gdy Sad I instancji ustalił, że podstawa emerytury wnioskodawczynie nie podlega pomniejszeniu o sumę kwot emerytury wcześniejszej pobranej od 1 stycznia 2006 roku do 31 grudnia 2012 roku.

Wnosił o zmianę punktu I wyroku poprzez oddalenie odwołania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna.

Apelacja nie kwestionując ustaleń Sądu Okręgowego zarzuca naruszenie prawa materialnego. Stosownie do treści art. 387 § 21 kpc jeżeli sąd drugiej instancji nie przeprowadził postępowania dowodowego ani nie zmienił ustaleń faktycznych sądu pierwszej instancji, a w apelacji nie zgłoszono zarzutów dotyczących tych ustaleń, uzasadnienie wyroku może zawierać jedynie wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa.

Stan faktyczny w sprawie jest bezsporny i wynika wprost z decyzji wydawanych przez organ rentowy. Wnioskodawczynie od dnia 1 kwietnia 2016 roku była uprawniona do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym, czyli tzw. emerytury wcześniejszej przyznanej przed osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego. W dniu (...)wnioskodawczynie ukończyła 60 rok życia i osiągnęła powszechny wiek emerytalny. Od tej daty wypłacana emerytura nie była już emeryturą wcześniejszą, mimo że wnioskodawczynie nie złożyła formalnego wniosku o ustalenie takiej emerytury. Z chwilą osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego nieistotne stały się przesłanki do nabycia emerytury uprzywilejowanej przyznawanej w obniżonym wieku emerytalnym a uregulowanej w art.184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu ubezpieczeń Społecznych (test jedn. Dz.U. z 20017 roku, poz.1383) . Trafne jest stanowisko Sądu Okręgowego, że w myśl art.100 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz.U. z 2017 roku, poz.1383) prawo do świadczenia powstaje z chwilą spełniania warunków ustawowych, co w przypadku prawa do emerytury określonej w art.26 tej ustawy oznacza osiągnięcie powszechnego wieku emerytalnego.

Należy podzielić stanowisko Sądu reprezentowane w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, że od dnia (...)w przypadku wnioskodawczynie nie można już mówić o emeryturze wypłacanej przed osiągnięciem wieku emerytalnego. Celem regulacji prowadzonej od dnia 1 stycznia 2013 roku przez dodanie przepisu art. 25 ust. 1b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. 2017.1881), w myśl którego "jeżeli ubezpieczony pobrał emeryturę na podstawie przepisów art. 26b ,46, 50,50a, 184 lub art.88 ustawy z dnia 26 stycznia 1982r. - Karta Nauczyciela (Dz.U. z 2006r. nr 97 poz.674 ze zm.) podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, ustaloną zgodnie z ust.1, pomniejsza się o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i składki na ubezpieczenie zdrowotne", było uwzględnienie okoliczności, że nabycie prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym wiąże się z wcześniejszą realizacją prawa do emerytury i tym samym skonsumowaniem części kapitału składkowego.

Na poparcie takiego stanowiska należy przytoczyć obecną treść przytoczonego przepisu, w którym ustawodawca wprowadził zasadę potrącania z emerytury przyznanej w powszechnym wieku emerytalnym emerytury częściowej, wypłacanej przed osiągnięciem wieku emerytalnego. Należy przy tym zaznaczyć, że emerytura częściowa przysługuje do osiągnięcia wieku emerytalnego powszechnego i z chwilą uzyskania tego wieku organ rentowy przyznaje emeryturę z urzędu.

Z powyższych względów Sąd Apelacyjny na podstawie art.385 KPC Sąd Apelacyjny orzekł, jak w sentencji.